

2010-ieji – Europos kovos su skurdu ir socialine atskirtimi metai – Santrauka

1. Vertinimo objektas ir tikslas

Pastaraisiais metais Europos Sąjunga organizavo eilę “Europos metų”, kurių tikslas - atkreipti dėmesį į tam tikrą temą, dominančią žmones ir organizacijas bei politikus ir profesionalus. 2010-ieji metai buvo “Kovos su skurdu ir socialine atskirtimi metai”. Jų tikslas buvo atkreipti dėmesį į esamas problemas, kurti naujas partnerystes, sukurti impulsą ir sutelkti politinės jėgos kovoje su skurdu Europoje. Tam buvo išskirti keturi specifiniai tikslai: skatinti skurdą patiriančių žmonių teisių pripažinimą; skatinti įvairių organizacijų ir institucijų įsitraukimą mažinant skurdą ir atsakomybės pasidalijimas tarp šių organizacijų; sanglaudos skatinimas; ir įsipareigojimas įgyvendinti konkrečius veiksmus.

Nepriklausoma įmonė “ECORYS” Europos Komisijos užsakymu atliko 2010-ųjų Europos metų vertinimą siekiantį nustatyti kaip jie buvo įgyvendinti, kokią turėjo įtaką ir kokios įtakos galima tikėtis ateityje. Tyrimas apėmė dokumentų ir duomenų apžvalgą, apklausas ir individualias konsultacijas. Išsamesnė analizė apie metų rezultatus buvo atlikta Bulgarijoje, Italijoje, Lietuvoje, Švedijoje ir Jungtinėje Karalystėje, kurios metu taip pat buvo dalyvaujama renginiuose bei kitose veiklose.

“Europos metams” Europos Sąjunga skyrė 17,25 mln. eurų ir didelį įnašą (apie 9 mln. eurų) įnešė valstybės narės. Apie Europos Komisijos ir jos partnerių įskaitant pilietinės visuomenės organizacijas, Europos Sąjungos institucijas, valstybės įstaigų ir kt. nuveiktą veiklą byloja šie skaičiai:

“Europos metai” skaičiais:

- 29 dalyvaujančios valstybės;
- 80 milijonų Europos Sąjungos žmonių ties skurdo riba;
- Apie 900 paremtų veiklų, kurias įgyvendino Nacionalinės įgyvendinimo institucijos ir kitos organizacijos;
- Ne mažiau kaip 1800 nacionalinių ir vietinių lygmeniu organizuotų renginių naudojo logotipą;
- Apie 40 Europos Sąjungos renginių (suorganizuotų Europos Sąjungos institucijų arba bendradarbiaujant su partneriais);
- 160 ambasadorių;
- 400 000 svetainės www.2010againstopoverty.eu lankytojų;
- Virš 10 000 spausdintų ar internetinių straipsnių;
- 1200 dalyvių žurnalistų konkurse ir 60 laimėtojų;
- 60 videofilmų sukurtų Europos Sąjungos lygiu;
- 49 milijonai pasiektų žiūrovų ir klausytojų;
- 200 nuotraukų iš 18 Europos šalių, dalyvaujančių Bendro meno projekte.

Šie metai buvo ypatingi tuo, kad veikla vyko kiekvienoje iš 29 dalyvaujančių šalių bei Europos Sąjungos lygiu. Kiekvienoje šalyje renginius, projektus ir kampanijas koordinavo Nacionalinės įgyvendinimo institucijos, prisitaikydamos prie vietos ypatumų. Svarbi “Europos metų” dalis buvo informacijos bei komunikacijos kampanijos visos Europos ir nacionaliniu lygiu. Keturios pagrindinės tikslinės auditorijos buvo: valdžios įstaigos, žiniasklaida, organizacijos dirbančios kovos su skurdu ir socialine atskirtimi srityje, žmonės, patiriantys skurdą ir socialinę atskirtį, taip pat ir platesnė visuomenė.

2. Vertinimo rezultatai

Kadangi šie metai vyko ekonominės krizės metu, jie buvo **ypatingai aktualūs**. Tai reiškė padidintą poveikį, bet tuo pačiu sunkino komunikaciją kai kada jautriomis temomis. „Europos metai“ papildė esamas Europos Sąjungos iniciatyvas šioje srityje ir išryškino žmonių, patiriantį skurdą ir socialinę atskirtį, problemas. „Europos metai“, bendradarbiaujant su visuomeninėmis organizacijomis, socialiniais partneriais ir kitom organizacijom, užtikrino plataus pobūdžio dalyvavimą kuriant ir įgyvendinant socialinės įtraukties politiką. Pavienėse šalyse „Europos metų“ finansavimas sudarė galimybę rengti nedidelius renginius, kurie kitaip nebūtų įgyvendinti. Daugumoje šalių buvo organizuojami renginiai, liečiantys visų pagrindinių rizikos grupių (vaikų, jaunimo, moterų, senelių, benamių, imigrantų ir etninių mažumų) poreikius.

Kalbant apie 2010 „Europos metų“ **efektyvumą ir poveikį**, buvo padaryta pažanga įgyvendinant visus keturis specifinius tikslus. Europos Sąjungos lygiu ypatingo įvertinimo susilaukė įsipareigojimai ir konkretūs veiksmai (prie to prisidėjo galutinė Tarybos deklaracija dėl „Europos metų“). Nacionalinio lygio pagrindiniai veikėjai buvo atsargūs, prisiimdami įsipareigojimus ir konkrečius veiksmus, ypatingai dėl šiuo metu esančių biudžeto apribojimų. Daugumoje valstybių „Europos metų“ veikla pritraukė didelį įvairių organizacijų ypač visuomenių organizacijų ir sąjungų, dalyvavimą. Taip pat ir Europos Sąjungos lygiu „Europos metai“ suteikė galimybę šiom organizacijom sueiti, užmegzti ryšius ir atrasti bendrų interesų sritis. Kalbant apie poveikį plačiajai visuomenei, yra įrodymų, kad „Europos metų“ informacija galėjo pasiekti apie dešimtadalį europiečių per transliuojamą žiniasklaidą. Vienas iš 2010-ųjų tikslų buvo įtraukti veikėjus, kurie nėra tradiciškai susiję su socialinės įtraukties politika, ir tai tam tikru mastu buvo pasiekta nacionaliniu lygiu, gal truputį mažiau Europos Sąjungos lygiu. Ypač buvo išbandyta keletas naujovių: naudoti socialinius tinklus komunikacijai, bendradarbiauti su žurnalistais ir dalyvauti renginiuose. Keliose valstybėse buvo pastebėta politikos inovacijų: dalyvavimu pagrįstas politikos planavimas, įrodymais pagrįsta socialinė politika, socialinis verslumas. Kai kurios iniciatyvos buvo susietos su kitomis politikos temomis, ypač su sveikata, teisingumu ir finansais.

„Europos metai“ turėtų turėti **ilgalaikį poveikį** nacionaliniu lygiu, ypač kalbant apie dalyvaujančių organizacijų matomumą ir gebėjimus, bei naujų komunikacijos ir socialinės įtraukos metodų vystymą Europos Sąjungos lygiu egzistuoja atsargus optimizmas apie aušto lygio Europos Sąjungos politikos vystymą (ypatingai kas liečia skurdo sumažinimo tikslus). Jų įvedimui turėjo įtakos „Europos metų“ sukurtas impulsas ir susidomėjimas skurdu ir socialine atskirtimi. Be to, galutinė Tarybos deklaracija parodė tvirtą Europos Sąjungos pasiryžimą siekti daugiau, nei visuomenės švietimas ir „Europos metus“ pratęsti stipria politika, duodančią konkrečius rezultatus.¹

Sukurti įgyvendinimo sistemą Europos Sąjungos ir nacionaliniu lygiu užėmė truputį laiko, pagrindinai dėl sprendimo naudoti administracinės struktūras, kurios buvo akredituotos Europos Tarybos valdyti Europos Sąjungos finansavimą. Tačiau, apskritai Europos komisijos vykdomą „Europos metų“ vadovavimą Nacionalinės įgyvendinimo institucijos ir dalyvaujančios organizacijos įvertino patenkinamai. Konsultacinis komitetas, palaikantis Nacionalines įgyvendinimo institucijas, bei Europos Sąjungos ekspertų grupė buvo vertingi instrumentai. Procedūros buvo įvertintos kaip aiškios, nors buvo pageidavimų daugiau vadovavimo ankstesnėje stadijoje. Bendradarbiavimas tarp Nacionalinių įgyvendinimo institucijų ir „Europos metų“ darbo grupės vyko patenkinamai, nors komunikacijos užduočių pasidalijimas ne visada buvo aiškus ir sklandus. Įmonės atsakingos už komunikaciją bendradarbiavimas su nacionaliniais korespondentais daugumoje šalių buvo

¹ Tarybos deklaracija apie „Europos kovos skurdu ir socialine atskirtimi metus : *Dirbant kartu kovoje su skurdu 2010 ir po to*“. 3053as Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų reikalų tarybos posėdis, Briuselis, 2010 m. gruodžio 6-a.

patenkinamas, neskaitant tam tikrų pradinių neaiškumų dėl atsakomybės ribų. Europos Tarybos atstovybės irgi dalyvavo ir kai kuriose valstybėse aktyviai organizavo savo renginius.

Nors "Europos metai" jau baigėsi, jiems pavyko sukurti naują impulsą kovoje su skurdu ir socialine atskirtimi Europoje. To pasekoje, dalyvavusieji įgijo energijos ir įkvėpimo suintensyvinti pastangas, bendradarbiauti įvairiomis temomis ir ieškoti naujų būdų problemoms spręsti. Šis mobilizavimas padidino pagrindinių veikėjų pajėgumą, ir stiprus Europos Sąjungos politikos vadovavimas pakeitė ateities darbotvarkę. Šiuo ypatingai sunkiu ekonomikai ir visuomenei laikmečiu "Europos metai" atvėrė daugelio akis skurdo ir socialinės atskirties Europoje realybei, pripažino esamą ir galimą suinteresuotų šalių ir politikos formuotojų indėlį ir dar kartą patvirtino svarbą išgirsti tuos, kurie patyrė skurdą ir socialinę atskirtį. Dabar dėmesys turėtų būti telkiamas į "Europos metų" sukurto impulso išlaikymą.